

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
факультет – інформатики, математики та економіки
кафедра соціології

Назва навчальної дисципліни	Соціологія міста
Викладач	Ідрісов Бахтійор
Профайл викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=ahvAdEgAAAAJ
Контактний телефон	+380689823980
E-mail:	petrovskaya79@ukr.net
Сторінка на сайті	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=50 http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73
Консультації	<i>Очні консультації:</i> згідно графіку роботи кафедри соціології - обговорення питань для самопідготовки та презентацій. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького

1. Коротка анотація: курс спрямований не лише на викладання теоретичних знань, але і розглядає низку конкретних випадків, маючи на меті оволодіти необхідним комплексом знань для подальшої самостійної роботи у ділянці соціології міського простору, самостійно проводити соціологічні дослідження, добирати та комбінувати різні тактики практично-соціологічних досліджень, адекватні до цілей та завдань наукового проекту.

2. Мета курсу полягає у розгляді основних напрямів розвитку сучасного міста, як соціально-просторового феномену в соціально-територіальній структурі суспільства, аналізу процесу урбанізації, міграційних процесів, соціальної мобільності, соціальних проблем міських мешканців та маргінальних груп.

Основні завдання:

- використати теоретичні знання в практиці соціологічного дослідження сучасних урбанізованих поселень;
- застосовувати методи соціологічного аналізу до вирішення проблем міст;
- описувати різні види сусідства у місті;
- аналізувати спосіб життя, властивий для мешканців різних урбанізованих поселень

3. Формат курсу: Очний (offline) у вигляді лекційних, практичних занять та самостійної роботи.

Змішаний (blended) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького.

4. Результати навчання:

РН 33. Формувати систему загальних і специфічних законів, що виявляють і закріплюють типові, відносно сталі зв'язки в суспільстві, його соціальних інститутах і системах;

ЗК 13. Здатність продемонструвати знання різних методів роботи із сучасними інформаційними технологіями навчання.

ЗК 25. Здатність до пошуку, обробки й аналізу інформації з різних джерел.

ФК 5. Здатність зіставити результати різних соціологічних досліджень.

5. Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські заняття	30
самостійна робота	90

6. Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний\ вибірковий
2020	8	054 Соціологія	4	Вибірковий

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Технічне та мультимедійне обладнання, підручники, посібники, довідники, методичні рекомендації до семінарських завдань. Забезпечення доступу здобувачів вищої освіти до Інтернет-ресурсів.

9. Політики курсу

Політика академічної поведінки та етики. Відвідування лекційних занять і опрацювання їх матеріалів. Виконання завдань практичних занять і питань самостійної роботи. Виконання контрольних-модульних завдань.

10. Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Матеріали	Література.***	Завдання, год	Термін виконання
Тиждень 1. 10 годин	<p>Блок 1. Місто в історії людського суспільства Тема. Місто в історії людського суспільства. 1. Феномен міста як соціологічна проблема. 2. Міська типологія: античний поліс, середньовічне та сучасне (модерне) міста. Тема. Українське місто: від Магдебургського права до сучасності.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i> (2 год)</p> <p>Семінарське заняття <i>F2F</i> (2 год)</p> <p>Самостійна робота (6 год)</p>	СЛС	<p>1,5,3</p> <p>1,5,3</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-2 Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-3</p>	До 1 блоку
Тиждень 2. 10 годин	<p>Тема. Місто в історії людського суспільства. Тема. Міська типологія: античний поліс, середньовічне та сучасне (модерне) міста. Принципова відмінність західного міста від азійського.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i> (2 год)</p> <p>Семінарське заняття <i>F2F</i> (2 год)</p> <p>Самостійна робота (6 год)</p>	СЛС	1, 5,4,11	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання: 1. Які критерії урбаністичної</p>	До 1 блоку

					<p>цивілізації виступають у якості базових?</p> <p>2. Чим характеризувався античний поліс? Причини його занепаду?</p> <p>3. У який період середньовіччя відбулося системне відродження міста? Які чинники сприяли і перешкоджали відродженню міста?</p> <p>4. Які свободи існували в європейських містах, починаючи з часів Магдебурзького права? Які з цих свобод є принципово важливими для кожного громадянина і чи збереглися вони до сучасності?</p> <p>5. Що стало підґрунтям для формування міської культури? Розкрийте зміст цього поняття.</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=2647#section-3</p>	
Тиждень 3. 10 годин	Тема. Основні соціологічні теорії міста. Тема. Міська проблематика у роботах класиків соціологічної науки (економічна та соціокультурна парадигми).	Лекція F2F (2 год) Семінарське заняття F2F (2 год) Самостійна робота (6 год)	-	1,3,4,5,2,11	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати	

	<p>Соціографічні дослідження як окремий різновид досліджень міста.</p> <p>2.Наукові здобутки представників Чикагської школи соціології міста.</p> <p>3. Сучасні соціологічні концепції міста: неомарксистський та неовеберіанські підходи.</p> <p>4.Соціопросторова перспектива у дослідженні міської проблематики.</p>				<p>питання: У чому полягають основні досягнення Чиказької школи соціології в дослідженні проблем міста?.</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=2647#section-3</p>	
<p>Тиждень 4 10 годин</p>	<p>.Тема. Основні соціологічні теорії міста. Класики соціології у формування основних принципів соціології міста. Тема. Теоретичні позиції та їх відмінності для різних наукових теоретичних парадигм та різні наукові погляди. Основні досягнення</p>	<p>Лекція <i>F2F</i> (2 год)</p> <p>Семінарське заняття <i>F2F</i> (2 год)</p> <p>Самостійна</p>	-	1,3,4,5,2 6,	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання: 1. Що стало причиною звернення до марксистської спадщини представників</p>	До блоку 1

	<p>Чиказької школи соціології в дослідженні проблем міста?</p> <p>Основні переваги і недоліки соціоекологічного підходу Р. Парка.</p>	робота (6 год)			<p>соціології міста другої половини XX ст.?</p> <p>2. Що спільне і що відмінне у неомарксистських та неовеберіанських підходах дослідження міста?</p> <p>3. Охарактеризуйте процес вторинного обігу капіталу в містах.</p> <p>4. У чому полягають особливості соціопросторового підходу в дослідженні міста?</p>	
<p>Тиждень 5 10 годин</p>	<p>Тема. Методичні особливості дослідження міської проблематики в соціологічній науці.</p> <p>Тема. Традиційні методи та їх модифікації з урахуванням специфіки міської проблематики.</p> <p>Проективні методики вивчення основних питань життєдіяльності міста.</p> <p>Візуальні стратегії у соціологічному дослідженні міста.</p>	<p>Лекція F2F (2 год)</p> <p>Семінарське заняття F2F (2 год)</p> <p>Самостійна робота (6 год)</p>	-	1,3,4,5,2, 7	<p>Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1</p> <p>Підготовка до семінарського заняття</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-2</p> <p>Самостійне опрацювання</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>	
<p>Тиждень 6 10 годин</p>	<p>Тема. Методичні особливості дослідження міської проблематики в соціологічній науці.</p> <p>Тема. Традиційні методи збору даних в соціології</p>	<p>Лекція F2F (2 год)</p> <p>Семінарське</p>	-	1,3,4,5,2, 12	<p>Опрацювання лекційного матеріалу</p> <p>http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1</p> <p>Підготовка до семінарського</p>	До блоку 1

	<p>міста. Проективні методи та можливості їх використання у вивченні міського простору. Які етапи виділяються у застосуванні методу незакінчених речень з метою вивчення образу міста</p>	<p>заняття F2F (2 год)</p> <p>Самостійна робота (6 год)</p>			<p>заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання: 1. Переваги та вади методик з використанням малюнків при їх застосуванні щодо вивчення міського простору 2. Специфіка постановки питань які дозволяють розкрити статус індивіда у міському просторі? 3. Чому візуальна стратегія набуває дедалі більшої ваги в середовищі соціологів? 4. Методи та основні правила застосування вторинних даних в процесі вивчення питань життєдіяльності міста. http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=2647#section-3</p>	
<p>Тиждень 7 10 годин</p>	<p>Тема. Територіальний та просторовий виміри міста Тема. Міський простір та територія міста. Зонування міської території. Основні моделі структури міст Західної Європи.</p>	<p>Лекція F2F (2 год)</p> <p>Семінарське заняття F2F (2 год)</p> <p>Самостійна робота (6 год)</p>	-	1,3,4,5,2 7, 12	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання:</p>	До блоку 2

					Особливості просторової структури радянських та пострадянських міст http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3
Тиждень 8 10 годин	Тема. Поняття міського простору та соціального простору міста. Тема. Основні моделі зонування міського простору. Специфіка зонування міського простору в країнах З. Європи. Особливості зонування простору міст в Україні: радянський спадок та пострадянські реалії.	Лекція <i>F2F</i> (2 год) Семінарське заняття <i>F2F</i> (2 год) Самостійна робота (6 год)	-	1,3,4,5,2 7, 6	Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання: 1. Відмінність території та простору міста? У яких контекстах доречно говорити про територію, а у яких – про простір міста? 2. Що зумовлює на сьогодні посилення наукової уваги до вивчення саме просторових координат життя сучасного міста? 3. Переваги та недоліки класичних моделей структурування міського простору: моделі концентричних кіл.

<p>Тиждень 9 10 годин</p>	<p>Блок 2. Міська нерівність та сегрегація. Тема. Історичні моделі розселення населення міст. Соціальні групи містян. Тема. Майнове та статусне структурування населення міст. Етнічно-релігійна сегрегація у містах.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i> (2 год)</p> <p>Семінарське заняття <i>F2F</i> (2 год)</p> <p>Самостійна робота (6 год)</p>		<p>1,3,4,5,2 7, 9</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання: Гендерні та міграційні чинники впливу на процеси структурування міського простору. Впливи держави на перебіг процесів міського структурування. http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=2647#section-3</p>	<p>До блоку 2</p>
---	---	---	--	-----------------------	---	-------------------

<p>Тиждень 10 10 годин</p>	<p>Тема. Міська нерівність та сегрегація. Тема. Історичні моделі розселення населення міст. 1. Соціальні групи містян. 2. Майнове та статусне структурування населення міст.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i> (2 год) Семінарське заняття <i>F2F</i> (2 год)</p> <p>Самостійна робота (6 год)</p>		<p>11,14,23</p> <p>1,3,4,5,2</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання: 1. Як вивчалася соціологами та урбаністами міська нерівність? 2. У чому проявляється нерівність жителів міста? 3. Основні підходи до вивчення явищ нерівності та сегрегації. 4. Охарактеризуйте основні соціальні групи городян.</p>	
--	---	--	--	----------------------------------	---	--

<p>Тиждень 11. 10 годин</p>	<p>Тема. Етнічно-релігійна сегрегація у містах. Тема. Гендерні та міграційні чинники впливу на процеси структурування міського простору. Впливи держави на перебіг процесів міського структурування.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i> (2 год) Семінарське заняття <i>F2F</i> (2 год) Самостійна робота (6 год)</p>		<p>11,15,16 1,3,4,5,2</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-2 1. У чому полягає специфічність проявів міської сегрегації? 2. Гендерні наслідки зміни співвідношення публічної та приватної сфери у міському житті та міста? 3. Міграція селян до міста та що її спричиняє? http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=2647#section-3</p>	<p>До модуля 2</p>
--	--	---	--	-------------------------------	--	--------------------

<p>Тиждень 12 10 годин</p>	<p>Тема. Девіантогенність міського простору. 1. Основні підходи до вивчення девіантних проявів у міському середовищі. Теорії девіантності, що обумовлюється специфікою соціального простору міста. Вплив міського простору на визначення ідентичності населення.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i> (2 год) Семінарське заняття <i>F2F</i> (2 год) Самостійна робота (6 год)</p>		<p>11,15,16 1,3,4,5,2</p>	<p>працювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання Теоретичні інтерпретації девіантогенних аспектів організації міського простору. http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=2647#section-3</p>	
--	---	---	--	-------------------------------	---	--

<p>Тиждень 13 10 годин</p>	<p>Тема. Девіантогенність міського простору. 1. Генеза соціологічного дискурсу щодо девіантогенності міського простору. 2. Теоретичні інтерпретації девіантогенних аспектів організації міського простору. Тема. Процеси ідентифікації населення міст під впливом специфічних проявів соціального міського простору</p>	<p>Лекція <i>F2F</i> (2 год)</p> <p>Семінарське заняття <i>F2F</i> (2 год)</p> <p>Самостійна робота (6 год)</p>		<p>1,3,4,5,2 18,21,23</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання: 1. Охарактеризуйте основні соціальні групи городян. 2. У чому полягає специфічність проявів міської сегрегації? 3. Гендерні наслідки зміни співвідношення публічної та приватної http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2647#section-3</p>	
--	---	---	--	-------------------------------	---	--

<p>Тиждень 14. 10 годин</p>	<p>Тема. Соціокультурне конструювання міста: місто як соціальний текст.</p> <p>Тема. Символічне маркування міського простору – основа його соціального тексту. Конструювання образу міста шляхом продукування текстів про місто.</p>	<p>Лекція <i>F2F</i> (2 год)</p> <p>Семінарське заняття <i>F2F</i> (2 год)</p> <p>Самостійна робота (6 год)</p>		<p>11,17,19</p> <p>1,3,4,5,2</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання Теоретичні інтерпретації девіантогенних аспектів організації міського простору. http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=2647#section-3</p>	
---	---	---	--	----------------------------------	---	--

<p>Тиждень 15 10 годин</p>	<p>Тема. Аналіз ситуацій змін у візуальному та символічному просторі міст України. Тема. Соціокультурне конструювання міста: місто як соціальний текст. 1. Символічне маркування міського простору, проектування «ідентичностей» на місто. 2. Тексти про місто – конструювання образу міста. Пам'ятники та топоніми як об'єкт вивчення соціокультурних змін у місті.</p>	<p>Лекція F2F (2 год) Семінарське заняття F2F (2 год) Самостійна робота (6 год)</p>		<p>21,24,26 1,3,4,5,2</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-1 Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=73#section-2 Самостійно опрацювати питання 1. Що таке символічний маркер міського простору? 2. Основні рівні значень символічних маркерів міського простору. 3. Охарактеризуйте три основні рівні дослідження міста як соціального тексту. http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=2647#section-3</p>	
--	---	--	--	-------------------------------	---	--

<p>Тиждень 16 5 годин</p>	<p>Тема. Тенденції та проблеми розвитку міста під впливом глобалізаційних процесів. Основні тенденції розвитку міст в умовах глобалізації. Моделі постіндустріальної міської системи. Можлива типологія «інформаційного міста». Тема. Тенденції та проблеми розвитку міста під впливом глобалізаційних процесів. 1. Глобалізація і міста: головні тенденції розвитку. 2. Основні варіанти постіндустріальної міської системи. 3. Типи «інформаційного міста».</p>	<p>Лекція <i>F2F</i> (2 год) Семинарське заняття <i>F2F</i> (2 год) Самостійна робота (6 год)</p>		<p>1,24,26 1,3,4,5,2</p>	<p>Самостійно опрацювати питання 1. Розкрийте характерні ознаки глобалізації (постіндустріальне та інформаційне суспільства). 2. Назвіть можливі позитивні та негативні наслідки глобалізації. http://www.dfn.mdpu.org.ua/courses/view.php?id=2647#section-3 Самостійно опрацювати питання 1. Вкажіть об'єктивні переваги та недоліки мегаполісів-столиць для транснаціональних компаній та мешканців міста? 2. На підставі даних, наведених у табл. 2, виконайте порівняльний аналіз найбільших мегаполісів світу. 3. Дайте визначення технополіса та назвіть основні чинники виникнення цього типу сучасного міста. 4. Охарактеризуйте специфіку будівництва технополісів у Японії. 5. Зробіть порівняльний аналіз різновидів технополісів за типологією М. Кастельса. 6. Надайте визначення зоополіа та вкажіть його характерні ознаки.</p>	<p>Періодичний контроль</p>
---	---	--	--	------------------------------	---	-----------------------------

11. Система оцінювання та вимоги

Методи контролю результатів навчання поточний контроль здійснюється у формі усних відповідей на семінарських заняттях; письмового експрес-контролю; тестових завдань; виконання творчих завдань; розв'язування ситуаційних задач; виконання індивідуальної семестрової роботи.

Система оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на ОП Соціологія базується на «Положенні про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» (протокол від 20.09.2019 р. № 3) і «Положенні про бально-накопичувальну систему оцінювання навчальних досягнень» (від 28.11.2017 р., протокол №7), що затверджені Вченою радою МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (усні відповіді, тестові завдання, перевірка практичних завдань, самостійної роботи), періодичним контролем по тестах або контрольних робіт за матеріалами двох блоків. За результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР) виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складовою результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Критерії оцінювання форма контролю – **залік**.

Підсумковим контролем є залік, який виставляється за результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР), коли студент набрав не менше 60 балів, за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Усна відповідь на практичному занятті	1-2 бали – за відповідь з принциповими помилками, що свідчать про нерозуміння студентом сутності питання, 3 бали – за відповідь з помітними помилками, вадами засвоєння, але такими, що не перешкоджають подальшому навчанню, 4 - за відповідь із незначними помилками, 5 – за повну відповідь, логічно виважено, правильну за змістом
Індивідуальне опитування, доповіді, презентації	1-2 бали – за доповідь, що не розкриває змісту теми і містить суттєві помилки, 3 бали – за доповідь, що частково розкриває зміст теми з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання, 4-5 балів – за достатньо повне розкриття змісту теми.
Компетентнісно-орієнтовані завдання	1-2 бали – за виконання завдань із суттєвими помилками, 3 бали – за виконання завдань з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання 4 бали – за достатньо повне виконання завдань із незначними помилками, 5 балів – за повне виконання завдань без помилок

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	Оцінка за національною шкалою	
A	90-100	відмінно	Студент виявляє всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, здатний використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища й факти. Мова логічно обґрунтована і граматично правильна
B	82-89	добре	Студент виявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення та висновки, правильно виконує навчальні завдання, виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Відповіді досить повні, логічні, з елементами самостійності, але містять деякі неточності
C	74-81		
D	64-73	задовільно	Студент виявляє наявність знань лише основного матеріалу, відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач
E	60-63		

FX	0-59	незадовільно з можливістю повторного складання	Студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, не може провести зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, не може правильно вирішити конкретну задачу, зорієнтуватись в конкретній ситуації, робить велику кількість помилок в усній відповіді.
----	------	--	---

12. Рекомендована література/ Інформаційні ресурси в інтернеті.

Основна

1. Тарабукін Ю.О. Соціологія міста. – К. ДАККіМ, 2004
2. Городяненко В.Г. Соціологія. Підручник. – К.: «Академія», 2002. 3. Піча В.М. Соціологія: загальний курс. – К.: «Каравела», 2002. 110 с.
3. Соціологія міста: навчальний посібник / [Л. В. Малес, В. В. Середя, М. О. Соболевська, Ю. Г. Сорока та ін.]; за заг. ред. О. К. Міхеєвої. – Донецьк: вид-во «Ноулідж», 2010. – 464 с.
4. Посацький Б. С. Навчальний посібник. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 368 с.
5. Безлюбченко О. С. Урбаністика : навч. посібник для студентів напряму підготовки «Будівництво» / О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 274 с.

Допоміжна

6. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.
7. Тимінський Владислав. Пострадянське місто як урбаністичний феномен. Проблеми постіндустріального розвитку http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Spdr_2013_9_22.pdf
8. Левцун А., Лисак Н. Показатели социального неблагополучия украинских регионов. // Социология: теория, методы, маркетинг. - 2000. № I,

9. Прибткова И. Демографическое развитие Украины в 1990 -х годах. // Социология: теория, методы; маркетинг. - 2000. - № 3. 4. Прибткова И. Урбанизация в Украине на пороге XXI ст. // Социология: теория, методы, маркетинг. - 1999 - № 3.
10. Сукменко Е. и др. Особенности трудоустройства столичной молодежи Украины. // Социология: теория, метода, маркетинг.- 2002. - № 2.
11. Семко Л. Проблемы формирования та функціонування ринку праці в Україні.// Социология: теория, методы, маркетинг. - 2001 - № 2.
12. Тощенко Ж.Т., Цветкова Г.А. Местное самоуправление: проблемы становления (опыт социологического анализа). // Социологические исследования. - 2002 - № 6. 8. Ходус О. Социология міста: наукові проблеми. // Социология: теория, методы маркетинг. - 2001 - № 3.
13. Стратегія розвитку м. Дніпропетровська. Стратегічний вибір Дніпропетровська: теоретичні засади та провідні тенденції / за наук. ред. Ю.П.Шарова, С.А.Квітки. –Д.: ДРІДУ НАДУ, 2004.–124с.
14. Куценко О.Д. Общество неравных. – Харьков: Изд-во при Харьков.нац.университете, 2000. – 316 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті.

15. Курс лекцій з соціології міста та соціальних наук. <http://www.lvivcenter.org/uk/teaching/sereda2008/>
16. ispp.org.ua – офіційний сайт Інституту соціальної та політичної психології АПН України
17. <http://socionet.ru/> - Соціонет – інформаційний простір з суспільних наук
18. <http://www.ras.ru/russian/RAS/ofcpp.html> – відділення філософії, соціології, психології і права РАН.
19. <http://www.socium.info/library.html> – бібліотека соціологічної літератури
20. <http://www.studfiles.ru/all-vuz/879/folder:2208/> - бібліотека соціологічної літератури
21. www.uceps.com.ua/ukr/all/sociology (Архів соціологічних даних Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, м.Київ).
22. www.ukrstat.gov.ua (Статистичні матеріали Держкомстату України)
23. www.sociology.kharkov.ua (Домашня сторінка харківських соціологів)
24. www.i-soc.com.ua (Домашня сторінка Інституту соціології НАН України)